

Διάλεξη 1

Η παγκοσμιοποίηση και το διεθνές επιχειρηματικό περιβάλλον - Εισαγωγή

Χ.Πιτέλης

Τι είναι Παγκοσμιοποίηση?

Πολιτικό-οικονομική άποψη

- ▶ Η απελευθέρωση, «χωρίς σύνορα» της παγκόσμιας οικονομίας, laissez-faire

Πολιτιστική άποψη

- ▶ Δυτικοποίηση, Εκσυγχρονισμός

Κοινωνιολογική άποψη

- ▶ Αλληλεξάρτηση, αλληλοσύνδεση

- ▶ Η παγκοσμιοποίηση θεωρείται ως “ουσιαστικά” μια διαδικασία που οδηγείται από τις οικονομικές δυνάμεις. Άμεσες αιτίες της είναι: η χωρική αναδιοργάνωση της παραγωγής, το διεθνές εμπόριο και η ολοκλήρωση των χρηματοπιστωτικών αγορών (Sideri, 1997; Buckley and Ghauri, 2004), καθώς και η ανάπτυξη και οι στρατηγικές των πολυεθνικών επιχειρήσεων (MNEs)

Στάδια της Παγκοσμιοποίησης

- ▶ Τρία στάδια της παγκοσμιοποίησης : δύο ξεχωριστά στάδια, το πρώτο εκ των οποίων λέγεται ότι έχουν συμβεί σε δύο περιόδους, η πρώτη κατά τη διάρκεια της περιόδου εξήντα χρόνια πριν από τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο και η δεύτερη από τη δεκαετία του 1960 με την παρούσα ημερομηνία.
- ▶ Το πρώτο στάδιο της παγκοσμιοποίησης πιστεύεται ότι εμπλέκονται ,ο περιορισμός της απελευθέρωσης του εμπορίου και ο περιορισμός των κρατικών αρμοδιοτήτων, και βασίστηκε πάνω σε μια ανώμαλη βιομηχανική ευημερία ως αποτέλεσμα των προσπαθειών ανάπτυξης των επιμέρους χωρών (Bairoch και Kozul-Wright, 1996).
- ▶ Κατά το δεύτερο στάδιο της παγκοσμιοποίησης, ο κόσμος έχει βιώσει την ολοκλήρωση των αγορών, την αύξηση της αλληλεξάρτησης μεταξύ των οικονομιών, το άνοιγμα του εμπορίου και την κινητικότητα των κεφαλαίων, μεταξύ άλλων.

Στάδια της Παγκοσμιοποίησης (2)

- ▶ Αυτό το πρώτο διαχωρισμένο στάδιο μπορεί αναμφισβήτητα να εξηγηθεί μέσω της παραδοσιακής θεωρίας του εμπορίου. Σε αυτό το στάδιο, τα έθνη λέγεται ότι ανταγωνίζονται σε τομεακό επίπεδο για να αξιοποιήσουν τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα και το επίπεδο της ανάλυσης είναι τομείς και ομάδες δεξιοτήτων εργασίας
- ▶ Από τη δεύτερη φάση του διαχωρισμού, που ξεκίνησε στη δεκαετία του 1980, ο επιχειρηματικός κόσμος έχει βιώσει χαμηλότερο κόστος επικοινωνίας, την επανάσταση της συνεργασίας, τη μετεγκατάσταση των δραστηριοτήτων-εργασιών και «δικτυωμένων FDI» (Baldwin, 2009; Baldwin and Okubo, 2012)

Μερικές αντικρουόμενες απόψεις...

Υπερ-παγκοσμιοποίηση

- ▶ «Ο κόσμος είναι επίπεδος» (Friedman)
- ▶ Ο χρόνος και η απόσταση δεν είναι πλέον θέμα
- ▶ Τα εθνικά κράτη δεν αποτελούν πρόβλημα
- ▶ Οι κουλτούρες όλο και ομογενοποιούνται
- ▶ Η παγκοσμιοποίηση είναι αναπόφευκτη
- ▶ Η θεωρία της παγκοσμιοποίησης υποστηρίζει ότι η σύγχρονη παγκοσμιοποίηση εμφανίστηκε σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή και είναι ποιοτικά διαφορετική σε κλίμακα και σκοπό, από τις προηγούμενες εποχές, τα οποία περιγράφουν ως περίοδοι της διεθνοποίησης

Μερικές αντικρουόμενες απόψεις...(2)

▶ Υπερ-παγκοσμιοποίηση

- Σε μεγάλο βαθμό χωρίζεται σε
 - η προ-παγκοσμιοποίηση(παγκοσμιοποίηση ως λύση στα προβλήματα του κόσμου, οι ελεύθερες αγορές θα οδηγηθούν τελικά στην ανάπτυξη και σε μεγαλύτερη ισότητα), και
 - η αντι-παγκοσμιοποίηση (παγκοσμιοποίηση ως πρόβλημα, οι ελεύθερες αγορές δεν λειτουργούν και αναπόφευκτα δημιουργούν ανισότητες, η ρύθμιση είναι αναγκαία, ή υπάρχει ανάγκη να επιστρέψει στο «τοπικό»)

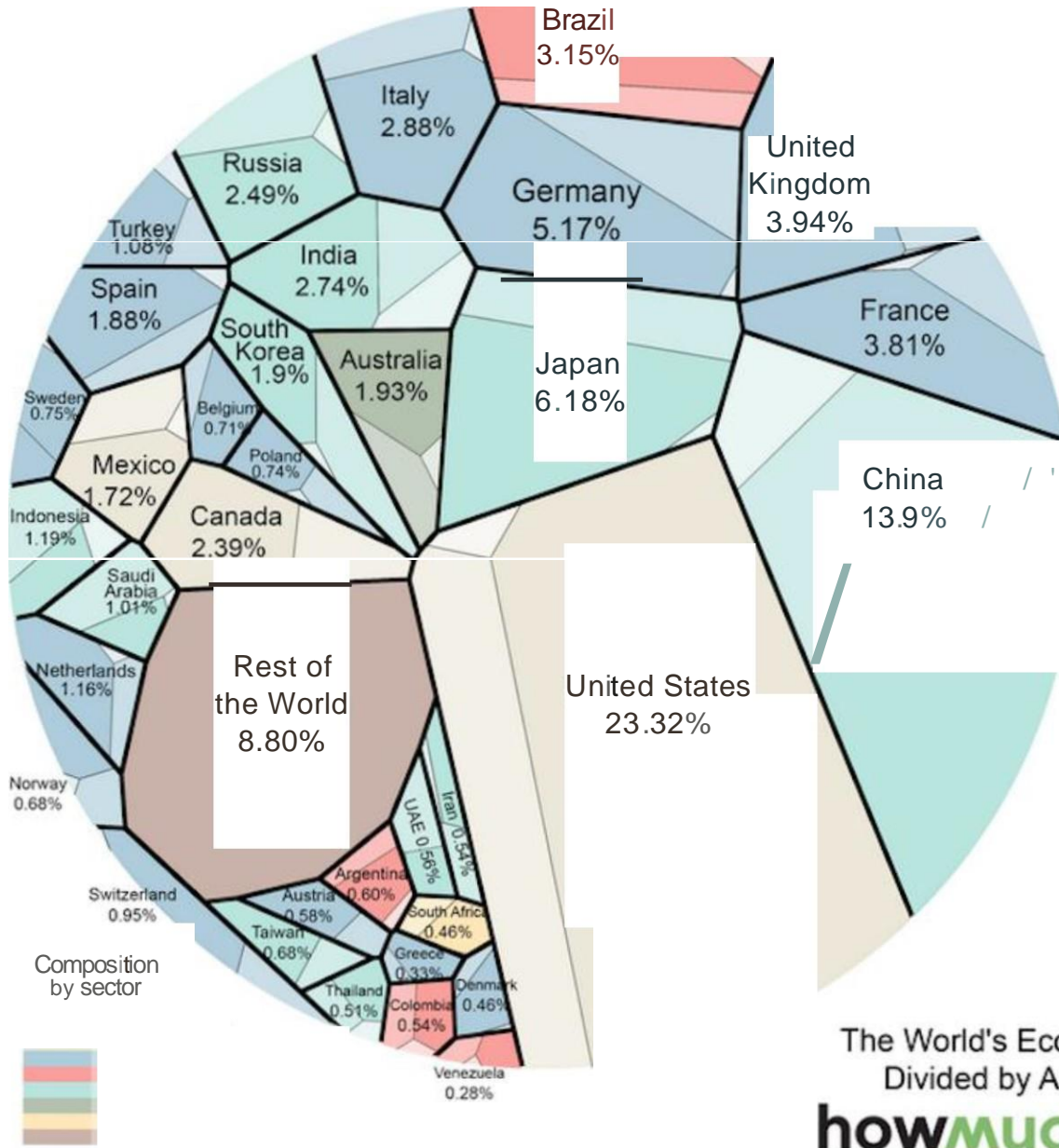
Μερικές αντικρουόμενες απόψεις... (3)

▶ Σκεπτόμενοι Διεθνιστές

- Αυτή η τρέχουσα φάση της παγκοσμιοποίησης δεν είναι ένα νέο φαινόμενο
- Οι οικονομίες μας δεν είναι παγκοσμιοποιημένες, αλλά διεθνοποιημένες
- Η σκεπτικιστική προσέγγιση υποστηρίζει ότι η παγκοσμιοποίηση έχει μια εξελικτική διαδικασία που εκτυλίσσεται κατά τη διάρκεια πολλών αιώνων και επηρεάζει όλες τις πτυχές της κοινωνίας, δηλαδή την οικονομία, τον πολιτισμό και την πολιτική. Κατά την άποψη αυτή, οι εξελίξεις σε κάθε έκφανση θα οδηγήσουν σε αλλαγές στην κλίμακα και στον σκοπό εφαρμογής της παγκοσμιοποίησης, αλλά όχι το ίδιο το φαινόμενο

Μερικές αντικρουόμενες απόψεις...(4)

- ▶ Η προχωρημένη άποψη
 - Βασίζεται στην προοπτική της παγκοσμιοποίησης
 - Η παγκοσμιοποίηση είναι η κινητήρια δύναμη που υπογραμμίζει τις τρέχουσες αλλαγές , οι οποίες βοηθούν στην αναδιαμόρφωση των σύγχρονων κοινωνιών και της παγκόσμιας τάξης
 - Υπάρχει ένα ενιαίο παγκόσμιο σύστημα που σχεδόν όλες οι κοινωνίες είναι μέρος του, αλλά δεν πρόκειται για μια παγκόσμια σύγκλιση ή μια ενιαία παγκόσμια κοινωνία
 - Μια νέα παγκόσμια προοπτική "αρχιτεκτονικής« αναπτύσσεται, μέσα από την ακριβή φύση των αναδυόμενων προτύπων, αλλά δεν είναι ακόμα ξεκάθαρη

The World's Economy
Divided by Area
howmuch.net

Παγκοσμιοποίηση των Αγορών

‘Πωλήσεις’ σε Διεθνείς αγορές

Πως γίνεται πιο εύκολα

- ▶ Πτώση των εμποδίων στο διασυνοριακό εμπόριο
- ▶ Συγκλίνουσες τα γούστα και τις προτιμήσεις των καταναλωτών
 - Π.χ. Coca Cola, ΙΚΕΑ, Starbucks etc...
- ▶ Αλλά ... δεν περιορίζονται σε μεγάλες πολυεθνικές, το 98% των εξαγωγέων του κόσμου απασχολούν λιγότερους από 100 εργαζόμενους

Παγκοσμιοποίηση της Παραγωγής

‘Sourcing’ σε παγκόσμιο επίπεδο

Τι το κάνει πιο εύκολο

- ▶ Μικρότερο κόστος και καλύτερη ποιότητα των συντελεστών παραγωγής (εργασία, την ενέργεια, τη γη, το κεφάλαιο) - επιτρέποντας στις εταιρείες να ανταγωνίζονται σε επίπεδο τιμών
- ▶ Βελτιώσεις στα Logistics και στην τεχνολογία της Επικοινωνίας
 - Π.χ. Apple, Boeing, IBM, Microsoft
 - Αλλά επίσης μικρού και μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις

Nutella- IlayK6af.1UIAAuai<ia A i a

Source: Ferrero, Sourcemap and various on-line sources.

Οι οδηγοί της Παγκοσμιοποίησης

- ▶ Πολιτικο-οικονομικοί
 - Αλλαγές στην πολιτική οικονομία:
 - Απολυταρχία → Δημοκρατία
 - Με βάση την προσταγή → Με βάση την Αγορά
 - Πτώση του κεντρικού σχεδιασμού - άνοιγμα νέων αγορών, για παράδειγμα σε χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης(CEECs)
 - Οικονομική ανάπτυξη και εξέλιξη
 - Άνοδος των υπερεθνικών θεσμών(WTO, IMF, UN) και περιφερειακών συμφωνιών (EU, NAFTA, ASEAN)

Οι οδηγοί της Παγκοσμιοποίησης

- ▶ Κοινωνικο-Πολιτιστικοί και Τεχνολογικοί
 - Βελτιώσεις στην τεχνολογία: μεταφορές: με εμπορευματοκιβώτια, τα δεδομένα και επικοινωνία: Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ICTs)
 - Πτώση του κόστους επεξεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών
 - Το Διαδίκτυο ως παγκόσμιο (;) δίκτυο υποδομής
 - Έκρηξη των πολιτιστικών ανταλλαγών - διάχυση της μαζικής κουλτούρας
 - Μεγαλύτερη σύγκλιση των πολιτιστικών χαρακτηριστικών
 - Εκβιομηχάνιση και εξειδίκευση
 - Κινητικότητα του κεφαλαίου και των πόρων (π.χ. παγκόσμια αγορά για την οικονομία)

Αλλαγή της φύσης των Διεθνών Επιχειρήσεων

- ▶ Μετατόπιση της εστίασης **από** τη Βόρεια Αμερική, την Ευρώπη και την Ιαπωνία (c1950-1990) **στην** Ασία και αλλού
- ▶ Ανάπτυξη των MNE's **μικρού μεγέθους**, αλλά αντιπροσωπεύουν ένα **μικρό ποσοστό** του συνόλου των FDI
- ▶ Έμφαση στην μεταποίηση και τις υπηρεσίες (21ου αιώνα) και όχι των φυσικών πόρων (βλέπε 19thC και στις αρχές του 20thC)

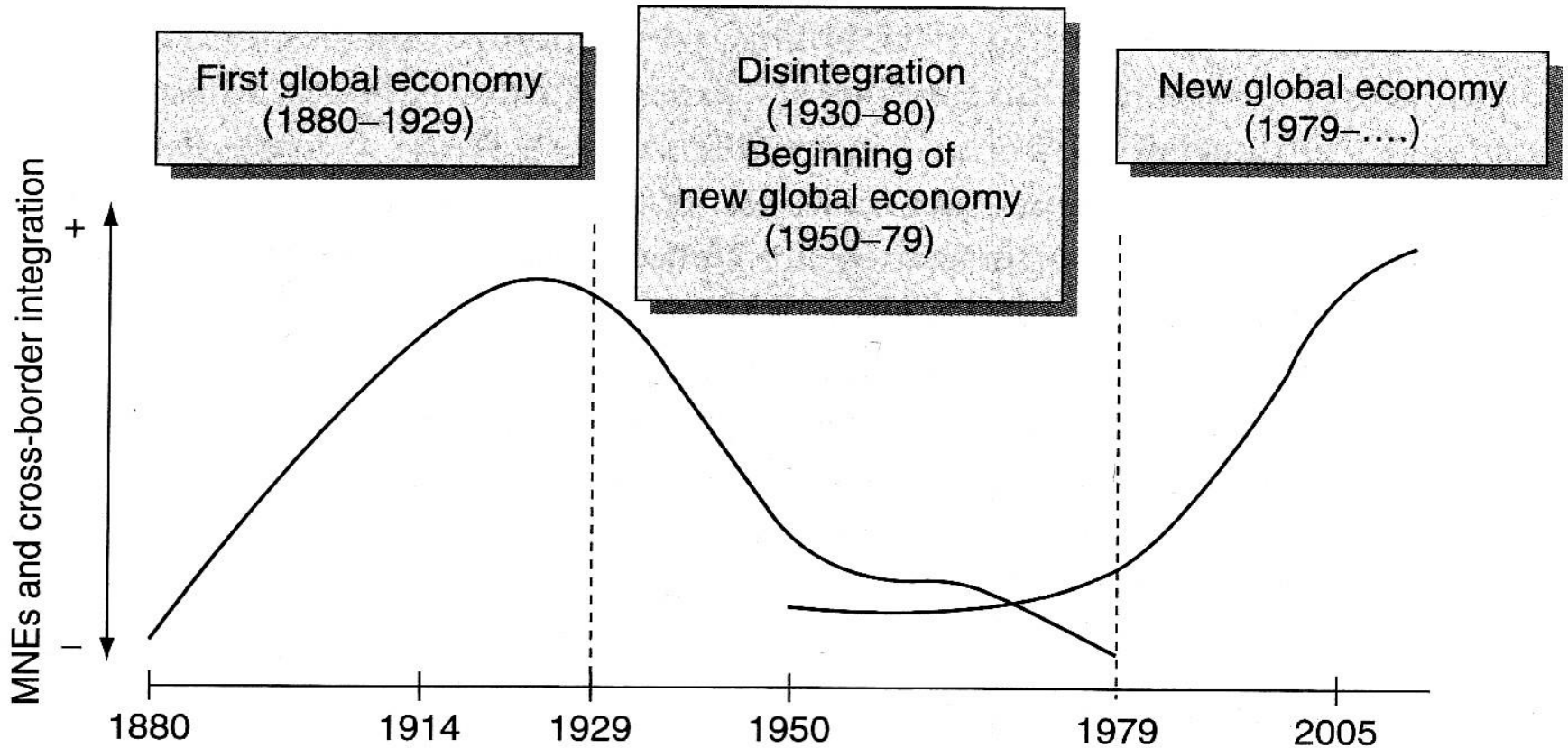
Επιπτώσεις για τις παγκόσμιες επιχειρήσεις

- ▶ Επιλογή της τοποθεσίας - Εξειδίκευση, Κόστος εργασίας, εγγύτητα στην αγορά, περιβαλλοντικά ζητήματα κ.λπ.
- ▶ Λειτουργία Εισαγωγής - Εξαγωγής, Franchising, Joint Venture, συγχώνευση, εξαγορά?
- ▶ Παγκόσμιος συντονισμός και έλεγχος
- ▶ Επιπτώσεις του τοπικού πολιτισμού: Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού, Marketing
- ▶ Και πολλά άλλα...

Μειονεκτήματα της Παγκοσμιοποίησης

- ▶ Πολλές πηγές έντασης, π.χ. ασφάλεια της εργασίας, τους όρους των εμπορικών συναλλαγών, κλπ
- ▶ Η παγκόσμια οικονομική κρίση
- ▶ Περιβαλλοντική (IR) ευθύνη (υπερθέρμανση του πλανήτη) και ηθικά ζητήματα
- ▶ Ορισμένες χώρες μπορεί να έχουν μείνει έξω;

Θα επιβιώσει η Παγκοσμιοποίηση?

Source: Chase-Dunn et al, 2000

Παγκοσμιοποίηση και Παγκόσμια Οικονομία

Παγκοσμιοποίηση

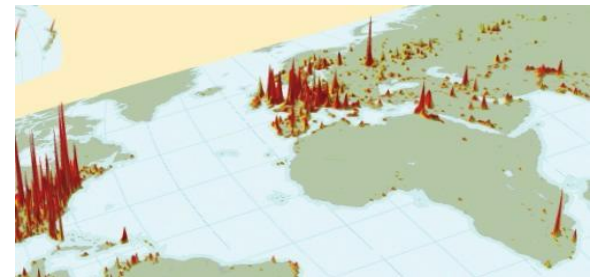
- ▶ Η αύξηση μεταξύ της εθνικής κινητικότητας των πόρων και η ολοκλήρωση των αγορών, την παραγωγή και τη διακυβέρνηση

Global Economy

- ▶ Knowledge-based, semi-globalised

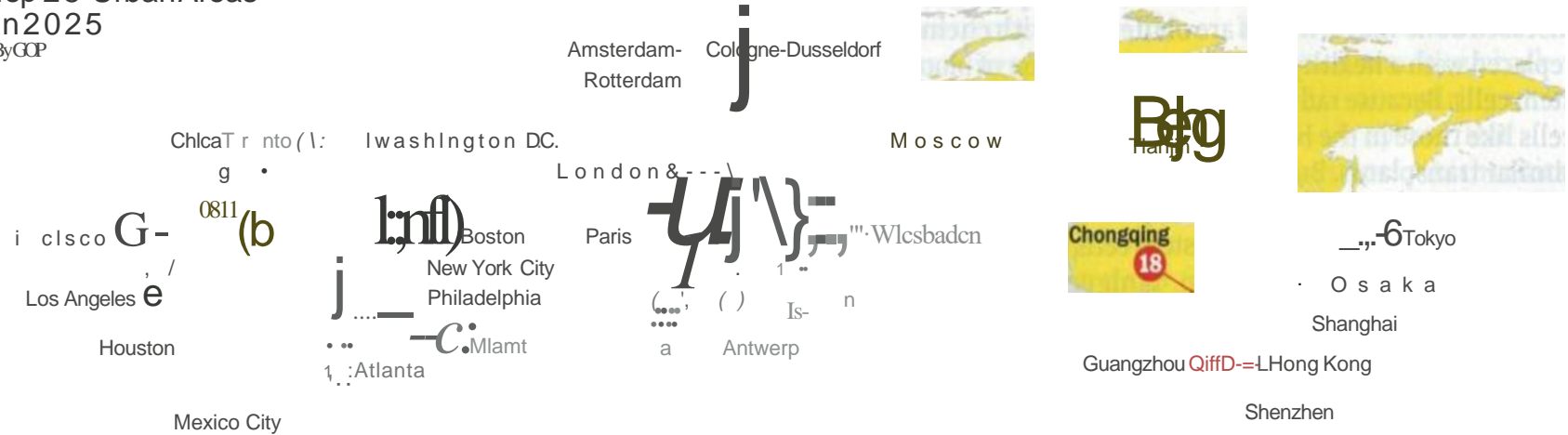
“Flat and Spiky”

Ο κόσμος κυριαρχείται από 2-3 δεκάδες τόπους και πόλεις?

Top 25 Urban Areas in 2025

Top 25 Urban Areas
In 2025
By GDP

- **NEW TO TOP 25**
On list In 2025 but not In 2007
- (: **FAIEN OUT OF TOP 25**
On list In 2007 but not In 2025
- e **TOP 25 IN BOTH**
On list in 2007 and In 2025

LGsao
Paulo

Source: McKinsey Global Institute

TIME May 2, 2011

Source: *Time*, May 2, 2011

Global FDI inflows. Top 20 Economies

Figure 1.4. Global FDI inflows, top 20 host economies, 2009 and 2010

Source: UNCTAD, based on annex table 1.1 and the FDI/TNC database (www.unctad.org/fdistatistics).

Rankings are based on the basis of the data for the year 2010 for the FDI inflows. refers to the ranking in 2009. British Virgin Islands, which ranked 12th in 2010, is excluded from the list.

Source: UNCTAD, World Investment Report 2011